

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
VRHOVNI SUD
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 58 0 Ps 164343 19 Rev
Sarajevo, 19.05.2020. godine

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine u Sarajevu, u vijeću sastavljenom od sudija: Radenka Blagojevića, kao predsjednika vijeća, Emine Hulusija i dr.sc. Danice Šain, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja JP Zavod za urbanizam Grada Mostara – u stečaju, koga zastupaju punomoćnici Jurišić Draženka i Ćulanić Nina, advokati iz ZOU "Jurišić & Ćulanić" Mostar, protiv tuženog Grada Mostara, koga zastupa zakonski zastupnik Javno pravobranilaštvo Grada Mostara, uz učestvovanje umješača na strani tuženog Medžlisa Islamske zajednice BiH u Mostaru, koga zastupa punomoćnik Sadović Damir, advokat iz Mostara, radi utvrđenja pravnog sljedništva, poništenja odluke i utvrđenja prava vlasništva, v.s. 100.000,00 KM, odlučujući o reviziji tužitelja, izjavljenoj protiv presude Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 Ps 164343 19 Pž od 28.08.2019. godine, u sjednici vijeća održanoj 19.05.2020. godine, donio je

R J E Š E N J E

Revizija se usvaja, drugostepena presuda ukida i predmet vraća drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Prvostepenom presudom Općinskog suda u Mostaru broj 58 0 Ps 074018 16 Ps od 29.08.2018. godine (ispravan broj je Ps 164343 15 Ps kako je ispravljeno rješenjem broj 58 0 Ps 164343 15 Ps od 12.11.2018. godine), odbijen je tužbeni zahtjev tužitelja kojim je tražio da se utvrdi da je J.P. Zavod za urbanizam Grada Mostara u stečaju pravni slijednik RO Zavoda za prostorno uređenje u Mostaru, da se poništi Odluka Predsjedništva SO Mostar broj 121/95 od 31.01.1995. godine o prenošenju nekretnine označene kao k.č. 31/19 k.o. ... na upravljanje i korištenje Odboru Islamske zajednice Mostar, slijedom čega da se utvrdi da je J.P. Zavod za urbanizam Grada Mostara u stečaju vlasnik 1/1 nekretnine označene kao k.č. 31/19 k.o. ... (novi premjer 3195 k.o. ...), pa da se naloži Zemljišnoknjižnom uredu Općinskog suda u Mostaru i Službi za katastar Grada Mostara da upišu tužitelja sa prednjim pravom u zemljišne knjige i katastarske knjige, te da se obaveže tuženi da tužitelju naknadi troškove parničnog postupka sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja pa do isplate, sve u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 Ps 164343 19 Pž od 28.08.2019. godine žalba tužitelja je odbijena kao neosnovana i prvostepena presuda potvrđena.

Protiv drugostepene presude tužitelj je blagovremeno izjavio reviziju zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana drugostepena presuda ukine ili i prvostepena presuda, te predmet vrati sudu na ponovno odlučivanje.

Umještač na strani tuženog je podnio odgovor na reviziju u kojem je osporio navode revizije i predložio da se ista odbije kao neosnovana, dok tuženi nije podnio odgovor na reviziju.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu odredbe člana 241. Zakona o parničnom postupku (Sl. novine FBiH broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15 - u daljem tekstu ZPP), ovaj sud je odlučio kao u izreci iz slijedećih razloga:

Revizija je osnovana.

Osnovano revizija ukazuje na povrede odredaba parničnog postupka iz člana 209. ZPP koja je učinjena u postupku pred drugostepenim sudom kroz navode da u donošenja drugostepene presude je sudjelovala sudija koja se morala izuzeti čime se ukazuje da su povrijeđene odredbe člana 357. stav. 1 tačka. 5. i stav. 2. ZPP. Ovo iz razloga, jer je sudija R.T., koja je u drugostepenom postupku kao sudija izvjestilac vijeća drugostepenog suda odlučivala po žalbi tužitelja, učestvovala i u prvostepenom postupku. Iz stanja spisa proizilazi da je u ovom postupku sudija R.T. bila zadužena kao sudija prvostepenog suda, te da je ista provela pripremno ročište dana 26.10.2015. godine na kojem je odlučila o danu i času održavanja ročišta za glavnu raspravu, koja lica će biti pozvana na to ročište i koji će se dokazi izvesti na ročištu za glavnu raspravu, te provođenje uviđaja 03.12.2015. godine. Navedena sudija je u daljem toku postupka i provela uviđaj na licu mjesta, te nakon toga i održala ročište za glavnu raspravu dana 03.10.2016. godine na kojem su izvedeni dokazi za koje je na pripremnom ročištu određeno da će se izvesti, pa između ostalog i dokaz saslušanjem svjedoka, kao i vještačenje po vještaku geodetske struke, te pročitana materijalna dokumentacija. Nakon što je u prvostepenom postupku ovaj predmet zadužen od strane drugog sudije, jer je do tada postupajući sudija R.T. imenovana za sudiju Kantonalnog suda u Mostaru prije donošenja prvostepene presude, u skladu sa odredbom člana 114. stav 1. i 2. ZPP ponovo su izvedeni već provedeni dokazi na ročištu za glavnu raspravu pred sudijom R.T. i na tim dokazima je zasnovana prvostepena presuda. Dakle, sudija R.T. je kao sudija prvostepenog suda odredila koji će se dokazi izvesti na ročištu za glavnu raspravu, ti dokazi su izvedeni pred njom kao sudijom, provela je uviđaj na licu mjesta, pa bez obzira što su isti dokazi ponovo izvođeni pred drugim sudijom prvostepenog suda koji je i donio prvostepenu presudu i ona je na ovaj način učestvovala u donošenju prvostepene presude, jer je u prvostepenom postupku odlučivala o pitanjima koja su relevantna za odluku o meritumu (odlučivala je koji su dokazi relevantni za odluku o meritumu), a potom kao sudija drugostepenog suda odlučivala o žalbi protiv te presude.

Prema odredbi člana 209. stav (2) tačka 1) ZPP povreda odredaba parničnog postupka uvijek je od uticaja na donošenje zakonite i pravilne presude u slučaju ako je u donošenju presude učestvovao sudija koji je po zakonu morao biti isključen ili izuzet (član 357. ZPP).

Članom 357. stav (1) tačka 5) je propisano da sudija ne može vršiti sudijsku dužnost (isključenje) ako je u istom predmetu učestvovao u postupku medijacije, ili u zaključenju sudske nagodbe koja se pobija u parnici, ili je donio odluku koja se pobija, ili je zastupao stranku kao advokat, a stavom (2) da sudija može biti izuzet ako postoje okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristrasnost (izuzeće).

Kad sudija sazna da je stavljen zahtjev za njegovo izuzeće ili čim sazna da postoji neki od razloga za izuzeće iz člana 357. stav 2. ovog zakona, dužan je odmah o tome obavijestiti predsjednika suda, a postupak nastaviti bez odgađanja do donošenja odluke o izuzeću.

Prema praksi Evropskog i Ustavnog suda, postojanje nepristrasnosti, u svrhu člana 6. stav 1. Evropske konvencije, se mora ocjenjivati prema subjektivnom i objektivnom testu.

Prema objektivnom testu se utvrđuje da li je sud svojim sastavom pružio dovoljne garancije da se isključi opravdana sumnja u vezi sa njegovom nepristrasnošću (op. cit. Mežnarić, stav 29. i Ustavni sud, Odluka broj AP-1785/06 od 30. marta 2006. godine, objavljena u "Službenom glasniku BiH" broj 57/07).

Činjenica da je određeni sudija imao različite uloge u pojedinim fazama određenog predmeta može u određenim okolnostima dovesti u pitanje nepristrasnost suda, što se ocjenjuje u svakom konkretnom slučaju. Ono što je odlučujuće jeste da li se jedan te isti sudija direktno bavio odlučivanjem o pitanjima koja su relevantna za odlučivanje, odnosno meritumom predmeta (vidi Evropski sud, Oberschlick protiv Austrije, Odluka broj 1 od 23. maja 1991. godine, serija A, broj 204). Evropski sud je istakao da je svaki konkretni predmet u kojem je jedan sudija učestvovao u više faza slučaj za sebe, koji treba biti pojedinačno ispitan.

U konkretnom slučaju pravila u vezi sa isključenjem ili izuzećem sudija konstituirana su u članu 357. ZPP. Relevantni zakon propisuje pravila kojima se žele ukloniti uzroci koji bi mogli rezultirati razumnom sumnjom u nepristrasnost suda, odnosno sudija u pojedinačnim predmetima.

Iako revident nije doveo u pitanje sudijinu subjektivnu nepristrasnost, (osporio je pristrasnost prema objektivnom principu) pri odlučivanju da li u konkretnom slučaju postoje opravdani razlozi za bojazan da određeni sudija nije nepristrasan, stanovište revidenta jeste važno iako ne odlučujuće. U vezi s tim, a imajući u vidu da je utisak koji sud ostavlja u javnosti od određene važnosti, to je važno povjerenje koje sudovi moraju uživati u javnosti u demokratskom društvu. Ono što je odlučujuće jeste da li jedan te isti sudija se direktno bavio odlučivanjem o pitanjima koja su relevantna za odlučivanje, odnosno meritumom predmeta. Dakle, iako u ovom predmetu isti sudija nije donijela prvostepenu presudu po kojoj je ona učestvovala o odlučivanju po žalbi, odlučujuće je da je učestvovala u oba postupka i direktno se bavila pitanjima koja su relevantna za odlučivanje, odnosno meritumom predmeta.

Revident nije mogao tražiti izuzeće sudije jer nije znao sastav žalbenog vijeća, sve do uručjenja presude Kantonalnog suda. Vijeće koje je odlučivalo u konkretnom slučaju moralo je paziti na svoj sastav po službenoj dužnosti, što je propustilo.

Imajući u vidu navedeno, ovaj sud zaključuje da su zbog sastava sudskog vijeća koje je odlučivalo o žalbi u kojem je bila sudija koja je ranije učestvovala u prvostepenom postupku, povrijeđene odredbe člana 357. (1) tačka 5) i stav. 2. ZPP, a time i pravo revidenta da mu sudi „nepristrasan sud“ u smislu člana II/3.e Ustava BIH i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, (ovakav stav zauzet je u presudi Ustavnog suda BIH broj AP-2247/07 od 17.12.2009. godine i AP-3702/19 od 15.01.2020 godine).

Stoga je u postupku pred drugostepenim sudom ostvarena povreda odredaba parničnog postupka smislu člana 209. ZPP, pa je primjenom člana 249. stav 1. ZPP valjalo odlučiti kao u izreci ovog rješenja.

U ponovnom postupku drugostepeni sud će otkloniti naprijed navedene povrede postupka, a zatim donijeti novu zakonitu i pravilnu odluku.

Predsjednik vijeća
Radenko Blagojević, s.r.